

Spis treści

Wprowadzenie	11
Rozdział 1	
System bankowy w Polsce	13
Joanna Świdorska	
1.1. Organizacja i funkcjonowanie systemu bankowego	13
1.2. Instytucje centralne systemu bankowego	17
1.2.1. Narodowy Bank Polski	18
1.2.2. Komisja Nadzoru Finansowego	24
1.2.3. Bankowy Fundusz Gwarancyjny	28
1.2.4. Krajowa Izba Rozliczeniowa	32
1.2.5. Instytucje centralne o charakterze samorządowym	36
1.3. Bank w systemie bankowym	42
1.3.1. Rozbieżności definicyjne instytucji funkcjonujących w systemie bankowym	43
1.3.2. Rodzaje banków w polskim systemie bankowym	47
1.3.3. Charakterystyka banków komercyjnych	53
1.4. Zagadnienia sprawdzające	59
Bibliografia	65
Rozdział 2	
Rozpoczęcie, sanacja i zakończenie działalności banku (stan prawny na 15.12.1010 r.)	68
Tamara Galbarczyk	
2.1. Warunki utworzenia banku zgodnie z prawem bankowym	68
2.1.1. Bank państwowy	70
2.1.2. Bank w formie spółki akcyjnej	71

2.1.3. Bank spółdzielczy	72
2.1.4. Bank hipoteczny	74
2.2. Sanacja banku mającego problemy finansowe	76
2.2.1. Działalność pomocowa BFG	77
2.2.2. Analiza działalności pomocowej BFG	78
2.3. Likwidacja i przejęcie banku w trybie nadzoru ogólnego oraz regulacyjnego	82
2.4. Zawieszenie działalności banku i ogłoszenie jego upadłości	84
2.5. Zagadnienia sprawdzające	87
Bibliografia	89

Rozdział 3

Czynności bankowe jako element określający istotę działania banku	91
---	----

Joanna Świdarska

3.1. Zakres czynności bankowych	92
3.2. Czynności bankowe według ustawy Prawo bankowe	95
3.2.1. Konstrukcja definicji ustawowej banku	95
3.2.2. Czynności bankowe <i>sensu stricto</i>	97
3.2.3. Czynności bankowe <i>sensu largo</i>	103
3.2.4. Pozostałe czynności wykonywane przez banki	107
3.3. Operacje bankowe według kryterium przedmiotowego	108
3.3.1. Sprawozdanie finansowe banku jako odzwierciedlenie operacji bankowych	109
3.3.2. Operacje aktywne	114
3.3.3. Operacje pasywne	117
3.3.4. Operacje pośredniczące	119
3.4. Operacje bankowe z punktu widzenia klienta	120
3.5. Zagadnienia sprawdzające	122
Bibliografia	124

Rozdział 4

Pasywne operacje bankowe na rynku pozabankowym	126
--	-----

Joanna Świdarska

4.1. Przyjmowanie wkładów pieniężnych	127
4.1.1. Definicja depozytu bankowego	127
4.1.2. Rodzaje depozytów bankowych	129
4.1.3. Działalność depozytowa banków komercyjnych	137
4.2. Emitowanie dłużnych papierów wartościowych	141
4.3. System gwarantowania depozytów w Polsce	149

4.3.1. Zasady gwarantowania depozytów w polskim systemie bankowym	150
4.3.2. Źródła finansowania wypłat środków gwarantowanych	159
4.3.3. Dotychczasowa działalność gwarancyjna Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	162
4.4. Zagadnienia sprawdzające	168
Bibliografia	174

Rozdział 5

Pasywne operacje bankowe na rynku międzybankowym	176
<i>Joanna Świdorska</i>	
5.1. Międzybankowy rynek pieniężny	176
5.1.1. Uczestnicy międzybankowego rynku pieniężnego	177
5.1.2. Organizacja międzybankowego rynku pieniężnego	180
5.1.3. Segmentacja międzybankowego rynku pieniężnego	184
5.2. Bank komercyjny na rynku lokat międzybankowych	189
5.2.1. Funkcjonowanie rachunków bankowych	190
5.2.2. Rodzaje depozytów na rynku międzybankowym i zasady ich rozliczania	194
5.2.3. Przebieg transakcji na rynku lokat międzybankowych	198
5.3. Kredyty refinansowe zaciągane w banku centralnym	202
5.3.1. Kredyt lombardowy	205
5.3.2. Kredyt w ciągu dnia operacyjnego (kredyt techniczny)	208
5.3.3. Redyskonto weksli w NBP (kredyt redyskontowy)	210
5.3.4. Dyskonto weksli w NBP (kredyt dyskontowy)	213
5.4. Zagadnienia sprawdzające	218
Bibliografia	223

Rozdział 6

Aktywne operacje bankowe – udzielanie kredytów	225
<i>Tamara Galbarczyk</i>	
6.1. Rola kredytów w działalności banku	225
6.2. Pojęcie i funkcje kredytów. Kredyt a pożyczka	228
6.3. Klasyfikacja kredytów według różnych kryteriów	230
6.3.1. Kredyt w rachunku bieżącym i w rachunku kredytowym	231
6.3.2. Kredyty wekslowe	232
6.3.3. Kredyt obrotowy i inwestycyjny	234
6.3.4. Kredyt konsumencki	234
6.3.5. Kredyt hipoteczny	237
6.3.6. Wielkość i struktura działalności kredytowej banków komercyjnych w Polsce	238

6.4. Procedura ubiegania się o kredyt	244
6.4.1. Etapy procedury kredytowej	244
6.4.2. Umowa kredytowa i jej elementy	247
6.5. Zdolność kredytowa i metody jej analizy	253
6.5.1. Pojęcie i znaczenie zdolności kredytowej	253
6.5.2. Ocena zdolności kredytowej osoby fizycznej	256
6.5.3. Ocena zdolności kredytowej przedsiębiorstwa	260
6.5.3.1. Analiza opisowa	260
6.5.3.2. Metoda punktowa	261
6.5.3.3. Analiza dyskryminacyjna	265
6.5.3.4. Ocena zdolności kredytowej w przypadku kredytowania projektów inwestycyjnych	266
6.6. Prawne zabezpieczenia kredytów	268
6.6.1. Rodzaje zabezpieczeń osobistych	268
6.6.2. Rodzaje zabezpieczeń rzeczowych	274
6.6.3. Zasady doboru zabezpieczeń	281
6.7. Windykacja roszczeń kredytowych	282
6.7.1. Ogólne założenia windykacyjne	283
6.7.2. Wstępne czynności windykacyjne	284
6.7.3. Bankowy tytuł egzekucyjny	284
6.7.4. Sposoby egzekucji	286
6.8. Zagadnienia sprawdzające	298
Bibliografia	305

Rozdział 7

Pozostałe aktywne operacje bankowe 308

Tamara Galbarczyk

7.1. Inwestycje banków w papiery wartościowe – działalność celowa, czy lokowanie środków niezaangażowanych w kredyty?	308
7.2. Papiery wartościowe w portfelu inwestycyjnym banków	309
7.2.1. Akcje i udziały	311
7.2.2. Skarbowe papiery wartościowe	318
7.2.3. Bony pieniężne NBP	329
7.2.4. Obligacje komunalne	332
7.2.5. Papiery komercyjne	334
7.3. Skala działalności inwestycyjnej banków komercyjnych w Polsce	339
7.4. Lokaty terminowe w banku centralnym	342
7.5. Sekurytyzacja aktywów banku	345
7.6. Zagadnienia sprawdzające	347
Bibliografia	351

Rozdział 8	
Usługowe operacje bankowe	354
<i>Tamara Galbarczyk</i>	
8.1. Istota i rodzaje operacji usługowych	354
8.2. Prowadzenie rachunków bankowych	355
8.2.1. Rachunek bankowy jako podstawa dokonywania rozliczeń	355
8.2.2. Rodzaje rachunków bankowych według ustawy Prawo bankowe	357
8.2.3. Szczególne rodzaje rachunków bankowych (wspólne, skonsolidowane itp.)	361
8.2.4. Liczba rachunków w bankach komercyjnych w Polsce	363
8.3. Krajowe rozliczenia pieniężne	365
8.3.1. Rozliczenia gotówkowe	366
8.3.2. Rozliczenia bezgotówkowe	367
8.4. Rozliczenia zagraniczne	374
8.4.1. Dokumenty handlowe, przewozowe i finansowe	377
8.4.2. Systemy rozliczeń	381
8.4.3. Nieuwarunkowane formy zapłaty	383
8.4.4. Uwarunkowane formy zapłaty	386
8.5. Bank komercyjny na rynku finansowym	394
8.5.1. Bank jako pośrednik w przeprowadzaniu emisji i sprzedaży wyemitowanych walorów	394
8.5.2. Bank jako gwarant emisji	398
8.5.3. Pozostałe funkcje banku na rynku finansowym	400
8.5.3.1. Doradztwo inwestycyjne	400
8.5.3.2. Zarządzanie aktywami i funduszami	401
8.5.3.3. Udział banków w procesach sekurytyzacji aktywów	404
8.6. Zagadnienia sprawdzające	405
Bibliografia	409
 Rozdział 9	
Zarządzanie ryzykiem w banku komercyjnym	411
<i>Tamara Galbarczyk</i>	
9.1. Istota i rodzaje ryzyka bankowego	412
9.2. Zasady zarządzania ryzykiem bankowym	415
9.3. Ryzyko płynności finansowej	417
9.3.1. Metody pomiaru ryzyka płynności	418
9.3.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka płynności	420
9.4. Ryzyko kredytowe	430
9.4.1. Metody pomiaru ryzyka kredytowego	431
9.4.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka kredytowego	432

9.5. Ryzyko stopy procentowej	435
9.5.1. Metody pomiaru ryzyka stopy procentowej	436
9.5.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka stopy procentowej	444
9.5.2.1. Procentowe transakcje <i>financial futures</i> (<i>interest rate futures</i>)	444
9.5.2.2. Opcje odsetkowe (<i>interest rate options</i>)	445
9.5.2.3. Swapy odsetkowe (<i>interest rate swap</i> – IRS)	446
9.5.2.4. <i>Forward rate agreement</i> (FRA)	447
9.5.2.5. CAP, FLOOR, COLLAR	448
9.5.3. Przykłady stosowania transakcji zabezpieczających	450
9.6. Ryzyko walutowe	454
9.6.1. Metody pomiaru ryzyka walutowego	455
9.6.2. Wybrane sposoby ograniczania ryzyka walutowego	457
9.6.2.1. Operacje <i>forward</i>	457
9.6.2.2. Walutowe kontrakty <i>futures</i> (<i>currency futures</i>)	457
9.6.2.3. Opcje walutowe (<i>currency options</i>)	458
9.6.2.4. Swapy walutowe (<i>currency swap</i>)	459
9.6.3. Przykłady stosowania transakcji zabezpieczających	460
9.7. Regulacje ostrożnościowe w procesie zarządzania ryzykiem bankowym	463
9.7.1. Limity koncentracji zaangażowania	463
9.7.2. Współczynnik wypłacalności	465
9.7.3. Rezerwy celowe	468
9.7.4. Wskaźniki płynności	471
9.7.5. Wymogi kapitałowe związane z ryzykiem bankowym	474
9.7.5.1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	475
9.7.5.2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych	480
9.7.5.3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego	482
9.7.6. Współczynnik wypłacalności, rezerwy celowe i wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka bankowego w bankach komercyjnych w Polsce	483
9.8. Zagadnienia sprawdzające	489
Bibliografia	493